

Kanaafu, isaaf of miidhagsuu fi of qulqulleessun akka maagnetti isa harkisuu dandeessi.

10-Isaa fi ijoollee isaa irratti yommuu qabeenya ishii baastu, dhaadanna dhiisu.

Dhaadannaa jechuun tola namaaf hojjatan, â€œKana siif hojjadhe, akkana siif godheâ€• jechuun nama san irratti of jajuudha. Dhaadannaan mindaa hojii gaarii balleessa. Akkuma Rabbiin oltaâ€™TMaan jedhe, â€œYaa warra amantan! Sadaqaa keessan dhaadannaa fi nama rakkisuudhaan hin balleessinaa.â€

• Suuratu Al-Baqarah 2:264

11-Wanta xiqqaa fi salphaatti gammaduu fi quufu, humna isaatii ol isa dirqisiisu dhiisu

Dubartiin dubartii biraa ilaaluun akka ishiitti buluuf ni hawwiti. Hawwiin kuni yoo hin daangefamin, wanta qabanitti akka hin gammanne nama taasisa. Dubartiin muâ€™TMmina (nama dhugaan amante) yoo taate, qananii Aakhirah kajeelun addunyaa tana keessatti wanta xiqqaatti ni gammaddi. Abbaa manaa ishii wanta inni bituu ykn gochuu hin dandeenyetti hin dirqisiistu. Rabbiin oltaâ€™TMaan ni jedha:

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِّرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ ۖ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ
 اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

â€œAbbaan dandeetti qabu, dandeetti isaa irraa haa qallabu. Namni sooranni isaa isa irratti dhiphifame, waan Rabbiin isaaf kenne irraa haa qallabu. Rabbiin lubbuu tamiyyuu waan ishiif kenneen ala hin dirqisiisu. Rabbiin dhiphinna booda balâ€™TMinna ni godhaaf.â€• Suuratu Ax-Xalaaq 65:7

â€œAbbaan dandeetti qabu, dandeetti isaa irraa haa qallabu.â€• Kana jechuun namni qabeenya balâ€™TMaa qabu qabeenya isaa irraa niiti fi ijoolle irratti wanta isaan gahu haa baasu. â€œNamni sooranni isaa isa irratti dhiphifame, waan Rabbiin isaaf kenne irraa haa qallabu.â€• Namni hiyyeessi rizqiin isaa itti dhiphatte, wanta Rabbiin isaaf kenne irraa maatii isaa irratti haa baasu. Rabbiin humnaa ol nama tokko hin dirqisiisu. â€œRabbiin dhiphinna booda balâ€™TMinna ni godhaaf.â€• Kuni gammachiisa Rabbi oltaâ€™TMaa irraa namoota rakkoo keessa jiraniif taâ€™TMeedha. Suurah (boqonnaa) biraa keessatti ni jedha:

﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۖ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۖ﴾

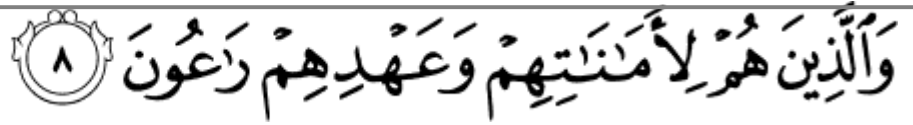
â€œRakkinna waliin laafinatu jira.

Dhugumatti rakkinna waliin laafinatu jira.â€• Suurat Ash-Sharh 94:5-6

Kanaafu, niitin abbaan manaa ishii rakkoo keessa yoo taâ€™TMe obsuu fi waan gaarii abdachuu qabdi.

12-Wanta isa rakkisuu fi dallansuu hojjachuu dhiisu

13-Iccitii isaa eegu- Iccitiin amaanaadha. Namni iccitii eegu nama amaanaa eegudha. Amala warroota dhugaan amananii (muâ€™TMmintoootaa) keessaa tokko amaanaa eegudha. Rabbiin oltaâ€™TMaan ni jedha:

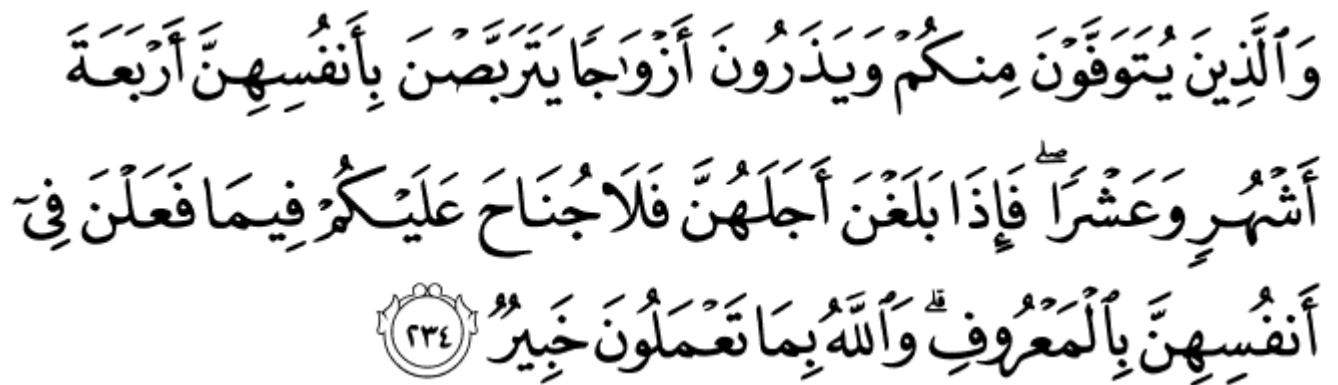
â€œIsaan (muâ€™mintoonna) amaanaa isaanitii fi waadaa isaanii kanneen eeganiidha.â€• Suuratu Al-Muâ€™minuun 23:8

Iccitiin yoo eeggame, maatiin ni eeggame. Yoo labsame immoo maatiin ni diiggama.

14-Abbaa haadha isaa fi firoota isaa waliin haala gaariin waliin jiraachu

15-Isa waliin jiraachuuf fedhii cimaa qabaachu fi sababa tokko malee nikaah akka ishirraa buusu barbaadu dhiisu

16- Yoo inni duâ€™mee, jiâ€™maa 4 fi bultii 10 turuu- Ulfa tan hin qabne yoo taate fi dhiirsi ishii irraa yoo duâ€™me, jiâ€™maa afurii fi guyyaa 10 turuu qabdi. Hanga yeroon kuni dhumutti heerumu hin dandeessu. Ragaan kanaa

â€œIsin irraas kanneen duâ€™anii niitii of duubatti dhiisan, isaan (niitiwwan kunniin) jiâ€™oota afurii fi guyyaa kudhan turuu qabu. Yeroo beellama isaanii guuttatan, waan isaan karaa gaariin nafsee ofii waliin hojjatan ilaalchise badiin isin irra hin jiru. Rabbiin waan isin hojjatan keessa Beekaadha.â€• Suuratu Al-Baqaraa 2:234

Dhiirsi niiti irraa yoo duâ€™me, niitin jiâ€™oota afurii fi guyyaa 10 turuu qabdi. Jiâ€™oota afurii fi guyyaa 10 kana keessatti of hin miidhagsitu, shittoo hin dibattu. Sababni jiâ€™ma afurii fi bultii 10 akka turtu taasifameef, ulfa taâ€™uu ykn taâ€™uu dhiisu ishii akka beekkamu. Ulfi yoo beekkame, ilmi abbaa irraa duâ€™meen waamama.

Garuu wanti murtii kanarraa adda taâ€™u dubartii ulfa qabduudha. Dubartiin takka osoo ulfa qabduu abbaan manaa ishii yoo irraa duâ€™me, yeroon turtii ishii hanga deessu. (Ilaali suuratu ax-Xalaaq 65:4) Tarii jiâ€™ma afurii gaditti dahuu dandeessi, tarii jiâ€™ma afurii olitti dahuu dandeessi. Erga deessen booda nama feetetti heerumu dandeessi.

â€œYeroo beellama isaanii guuttatanâ€•â€• Kana jechuun yeroo turtii isaanii yoo fixan. Yeroon turtii dubartii ulfa hin qabnee, jiâ€™ma afurii fi guyyaa 10. â€œwaan isaan karaa gaariin nafsee ofii waliin hojjatan ilaalchise badiin isin irra hin jiru.â€• Kana jechuun erga yeroon turtii xumurame booda, dubartoonni haala shariâ€™aan ajajuun yoo of miidhagsanii fi of urgeessan warra isaanii irra rakkoon

hin jiru. Akkasumas, heerumu dandaâ€™u. Aaya tana keessatti, warri (waliyyiin) dubartii, dubartii akka tooâ€™atu, wanta hojjachuun hin hayyamamne irraa akka dhoowwu qabuu fi wanta dirqama taâ€™eetti ajajuu akka qabu argisiisa.

• Kana jechuun Rabbiin hojiwwan keessan dhoksaa fi ifaa, keessaa fi alaa hundaa beeka. [1] Wanti Isarraa dhokatu tokkollee hin jiru. Ergasii wanta hojjattaniif jazaa isiniif kafala. Jazaan kuni takkaa mindaa gaarii takkaa immoo adabbii taâ€™a.

Guduunfaa

Haqa abbaan manaa haadha manaa isaatirraa qabu muraasa isaanii haala kanaan tarreessun ni dandaâ€™ama:

1-Wanta inni ajaju keessatti isaaf ajajamuu

2-Hayyama isaa malee manaa bahuu dhiisu

3- Abbaan manaa gara siree yommuu ishii waamu tolee jechuu

4-Hayyama isaa malee eenyullee mana isaa seensisuu dhiisu

5-Hayyama isaa malee qabeenya isaa baasu dhiisu

6-Isaa fi ijoollee isaa tajaajiluu

7-Kabaja ishii, ijoollee isaatii fi qabeenya isaa eegu

8-Isa galateefachu, tola isaa mormuu dhiisu fi isa waliin haala gaariin jiraachu

9-Isaaf of miidhagsuu fi faayu

10-Isaa fi ijoollee isaa irratti yommuu qabeenya ishii baastu, dhaadanna dhiisu.

11-Wanta xiqqaa fi salphaatti gammaduu fi quufu, humna isaatii ol isa dirqisiisu dhiisu

12-Wanta isa rakkisuu fi dallansuu hojjachuu dhiisu

13-Iccitii isaa eegu

14-Abbaa haadha isaa fi firoota isaa waliin haala gaariin waliin jiraachu

15-Isa waliin jiraachuuf fedhii cimaa qabaachu fi sababa tokko malee nikaah akka ishirraa buusu barbaadu dhiisu

16- Yoo inni duâ€™ee, jiâ€™aa 4 fi bultii 10 turuu

Barruu guutuu haqaa abbaan warraa fi haati warraa walirraa qaban dubbisuuf, linkii tana tuqaa:

[Haqa-Abbaan-Warraa-fi-Haati-Warraa-Walirraa-qaban-1Download](#)

Kitaabban Wabii

[Sahih Fiqhu Sunnaah](#) -Jiildi 3, fuula 196-197, Abu Maalik

[1] Taysirul Kariimil Rahmaani fii tafsii kalaamil Mannaani- Abdurrahman Saâ€™diyy-fuula105

Date Created

February 8, 2019

Author

admin